

til en generel styrkelse af forsvarers rolle i kriminalsager.

Medmindre andet fremgår af omstændighederne, anvendes begrebet »sigtede« i lovteksten og i det følgende som en samlet betegnelse for sigtede og tiltalte, ligesom betegnelsen »politiet« i denne sammenhæng anvendes synonymt for politiet og anklagemyndigheden.

De foreslåede bestemmelser bygger på kommissionens overvejelser og forslag vedrørende forsvarret i kriminalsager, jf. navnlig betænkningens afsnit VII, kap. 2.3. og afsnit X, kap. 4.2.

Retten til en forsvarer

Til § 320

Bestemmelsen, som er ny, fastslår den sigtedes ret til at lade sig bistå af en forsvarer, ligesom der bl.a. indføres en pligt for politiet til at vejlede sigtede om dennes rettigheder i henseende til forsvarret i sagen, herunder navnlig om muligheden for at få en forsvarer beskikket af retten. Formålet med bestemmelsen er navnlig at sikre sigtede det forsvar, der nødvendigt efter sagens karakter – herunder at skabe sikkerhed for iagttagelsen af de særlige krav til forsvarret i sager af ganske særligt alvorlig karakter, jf. § 322, stk. 2, og i sager ved de juridiske domstole, jf. § 323, stk. 1 og 2.

Der henvises til betænkningens afsnit VII, kap. 2.3.1. og kap. 2.3.5., samt afsnit X, kap. 4.2.4. og kap. 4.2.5.

Ved *stk. 1* foreslås indført en bestemmelse om, at den, der sigtes for en forbrydelse, har ret til selv at vælge en mødeberettiget forsvarer (dvs. for egne penge) eller til at få en sådan beskikket af retten (og betalt af det offentlige) efter de nedenstående regler. Sigtedes ret til at få en forsvarer beskikket har hidtil fremgået af retsplejelovens kapitel 5, § 22, hvorimod retten til (for egne penge) selv at vælge en forsvarer ikke tidligere har været udtrykkeligt omtalt i loven. Sigtedes ret til selv at vælge en forsvarer gælder i alle sager, herunder sådanne, hvor der ikke er grundlag for beskikkelse af en forsvarer, jf. herved § 321, som regulerer spørgsmålet om, hvornår forsvarer henholdsvis skal og kan beskikkes.

Ved *stk. 2, 1. pkt.*, foreslås indført en pligt for politiet til at vejlede sigtede om muligheden for at få en forsvarer beskikket af retten, jf. reglerne herfor i § 321. Nærmere regler for politiets vejledning foreslås i henhold til bestemmelsens *3. pkt.* udstedt af justitsministeren. Det forudsættes, at der ved denne regeludstedelse vil blive taget nærmere stilling til, om vejledningen skal udøves i alle sager – herunder sådanne,

hvor det på forhånd er klart, at der ikke kan blive tale om beskikkelse af forsvarer – eller om vejledningsforpligtelsen uden at forspilde sit formål kan begrænses til sager, hvor forsvarerbeskikkelse kan komme på tale, og sager, hvor der i øvrigt foreligger omstændigheder, som gør det tvivlsomt, hvorvidt der er etableret det fornødne forsvar. Der skal herunder tages stilling til, hvornår sigtede skal oplyses om mulighederne for at pege på en bestemt person som forsvarer, jf. herved § 324, og i hvilket omfang politiet skal oplyse sigtede om møderetsreglerne og de skærpede krav, der gælder for forsvarret i sager af ganske særligt alvorlig karakter, jf. herved § 322, stk. 2, og i sager ved de juridiske domstole, jf. § 323, stk. 1, samt i hvilke tilfælde vejledningen skal omfatte oplysning om muligheden for at få beskikket en udenretlig rådgiver, jf. § 327.

Efter *2. pkt.* foreslås det at skulle fremgå af politirapporten, at sigtede har modtaget behørig vejledning, hvilket dels skal medvirke til opfyldelse af vejledningsforpligtelsen, dels skal sikre, at retten bliver opmærksom på eventuel manglende vejledning.

Efter *stk. 3, 1. pkt.*, skal politiet, hvis sigtede anmoder herom, eller sagen i øvrigt giver anledning til det, indbringe spørgsmålet om beskikkelse af forsvarer for retten. Det samme gælder i henhold til bestemmelsens *2. pkt.*, hvis der i øvrigt er tvivl om, hvorvidt sigtede har det nødvendige forsvar. Politiet skal således indbringe sagen for retten, hvis sigtede anmoder om beskikkelse af forsvarer, eller hvis sigtede i øvrigt påstår et spørgsmål om forsvarret i sagen forelagt retten. Uanset sigtedes holdning skal politiet endvidere af egen drift indbringe sagen, hvis der foreligger omstændigheder, som gør det tvivlsomt, hvorvidt sigtede har det nødvendige forsvar. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis sigtede ikke selv har valgt en forsvarer og heller ikke har anmodet om beskikkelse af en, selv om sagen må antages at opfylde kriterierne for, at en forsvarer skal medvirke, jf. § 321. Det kan også være tilfældet, hvis sigtede har antaget en forsvarer, som ikke kan anses at opfylde betingelserne for at virke i sagen. En sådan situation kan navnlig foreligge, hvis sigtede har antaget en læg forsvarer i en sag af en ganske særligt alvorlig karakter, jf. herved § 322, stk. 2. Politiet skal f.eks. også indbringe sagen, hvis der må antages at være behov for beskikkelse af en udenretlig rådgiver, jf. § 327.

Bestemmelserne i stk. 2 og 3 gælder under hele sagens forløb. Dette indebærer bl.a., at politiet har pligt til at reagere, hvis en sag udvikler sig i en anden retning end først antaget, således at sigtede ikke længere kan antages have et tilstrækkeligt forsvar i sagen. På tilsvarende måde gælder det, at politiet på et hvilket